

Національний
університет
оборони
України

СИЛАБУС

навчальної дисципліни “СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДОКУМЕНТУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ”

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий), PhD
Спеціальність	081 Право
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська (англійська)
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS/90 год. (Л – 12 год., С – 14 год., Залік – 4 год.)
Курс/півріччя	2 курс
Лінк на дисципліну	https://adl.mil.gov.ua/login/index.php
Оригінальність дисципліни	Авторський курс
Ключові слова	Воєнні злочини, електронні докази, методологія отримання доказової інформації, Міжнародний кримінальний суд, спеціаліст у кримінальному провадженні, сучасні інформаційні технології, цифрова криміналістика.
Викладач	АЛІЄВ Роман Вагіфович кандидат юридичних наук, доцент, начальник науково-дослідної лабораторії проблем правового забезпечення сектору безпеки і оборони інституту стратегічних комунікацій Сторінка в Orcid: https://orcid.org/0000-0002-4309-3652 Наукові та навчально-методичні праці за тематикою дисципліни: 1. Алієв Р.В., Панасевич Л.А., Прохоренко М.М., Шамрай Б.М. Кваліфікація злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, вчинених військовослужбовцями збройних сил Російської Федерації під час російсько-української війни. К: НУОУ, 2023. – 382 с. 2. Алієв Р.В., Возник М.В. Кримінологічне забезпечення правопорядку в Збройних Силах України. Міжнародний науковий журнал “Інтернаука” Серія: “Юридичні науки” № 1 (71) / 2024. С. 118-127. 3. Алієв Р.В., Беззубов Д.О., Возник М.В. Нормативно-правове

	<p>регулювання судово-експертної діяльності в Україні в умовах війни. DICTUM FACTUM. Державний університет інфраструктури та технологій № 2(16), 2024 С. 325-340.</p> <p>Підвищення кваліфікації:</p> <p>1. Курси підвищення кваліфікації науково-педагогічних та наукових працівників з питань освітньої діяльності. З 21.11.2022 по 21.12.2022 Національний університет оборони України імені Черняхівського. Свідоцтво про підвищення кваліфікації СПК №07834530/006434-22 видане 21.12.2022 р.</p> <p>2. Курси підвищення кваліфікації з питань стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони (ОМ-НБО). З 28.02.2024 по 05.03.2024. Національний університет оборони України. Свідоцтво про підвищення кваліфікації СПК № 07834530/010053-24 видане 06.03.2024 р.</p> <p>Контактні дані: e-mail: militar@ua.fm</p>
<p>Компетентності, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни:</p>	<p>СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.</p> <p>СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.</p> <p>СК08. Здатність проводити дослідження правового регулювання у сфері права національної безпеки та військового права, правового забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції.</p>
<p>Запланований результат:</p>	<p>РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.</p> <p>РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.</p> <p>РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.</p> <p>РН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.</p> <p>РН12. Аналізувати тенденції розвитку права національної безпеки, військового права та військового законодавства, визначати перспективні напрями науково-правових досліджень.</p>
<p>Чому дисципліна для мене є важливою/корисною/актуальною?</p>	<p>Я отримаю фундаментальні наукові знання щодо існуючих сучасних проблем із документування воєнних злочинів, особливостей режиму досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану, а також набуття досвіду що до обсягу і порядку співробітництва з Міжнародним кримінальним судом в частині регламентації порядку збирання доказів про воєнні злочини за стандартами Міжнародного кримінального суду.</p>
<p>Які знання я отримаю?</p>	<p>Знання: на вирішення актуальних теоретичних і прикладних питань, що регламентують порядок збирання доказів про воєнні злочини за стандартами Міжнародного кримінального суду, отримання наукових звань, які допоможуть зрозуміти ключові положення документування та фіксації доказів, зокрема, документування воєнних злочинів і злочинів проти</p>

	людяності, скоєних у ході російської збройної агресії проти України.
Які вміння я розвину?	Виокремити місце досудового розслідування в конструкції системи кримінального процесу та визначити структурні складові (етапи) досудового розслідування; визначати методологічні засади документування воєнних злочинів на досудовому розслідуванні; надавати кримінально-правову характеристику воєнних злочинів, окреслити обставини, які підлягають доказуванню; розв'язувати сучасні проблеми документування воєнних злочинів, у тому числі із застосуванням електронного сегменту досудового розслідування; здійснювати документування воєнних злочинів і злочинів проти людяності, скоєних у ході російської збройної агресії проти України; користуватися рекомендаціями щодо документування подій, в яких вбачаються ознаки злочинів за Римським статутом Міжнародного кримінального суду (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини); здійснювати аналітичну діяльність щодо порушень міжнародного права у зв'язку зі збройним конфліктом.
Що мене очікує?	Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння порядку документування воєнних злочинів за стандартами Міжнародного кримінального суду, що відображають правові ідеї кримінальної процесуальної діяльності у розв'язанні проблем фіксації воєнних злочинів.
Якого результату я досягну?	Можу бути спроможний: проводити дослідження існуючих сучасних проблем документування воєнних злочинів у сфері права національної безпеки та військового права, а також правового забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції.
Де я зможу застосувати отримані знання та вміння?	Під час проведення наукових досліджень. Під час обговорення відповідних тем на наукових конференціях, семінарах, круглих столах, нарадах, дискусіях, суперечках тощо. У майбутній науково-педагогічній (науковій) діяльності.
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. Методологія отримання доказової інформації в інтересах розслідування. Л. Тема 1. Заняття 1. Теорія доказування у кримінальному провадженні. С. Тема 1. Заняття 2. Теоретико-правові проблеми кримінального процесуального закріплення поняття “документування”. Тема 2. Наукові основи досудового розслідування. Л. Тема 2. Заняття 1. Особливий режим досудового розслідування в умовах збройного конфлікту. С. Тема 2. Заняття 2. Процесуальні засади документування воєнних злочинів. Тема 3. Правові підстави залучення спеціаліста-криміналіста до слідчих дій. Л. Тема 3. Заняття 1. Участь спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій. С. Тема 3. Заняття 2. Напрями використання спеціалістом цифрових технологій в розслідуванні воєнних злочинів. Тема 4. Наукові основи використання цифрової інформації в кримінальному процесуальному доказуванні. Л. Тема 4. Заняття 1. Цифрова інформація в розслідуванні воєнних злочинів. С. Тема 4. Заняття 2. Цифрові дані як доказ скоєння воєнного злочину. Тема 5. Цифрова інформація як засіб доказування за кримінальним процесуальним законодавством України.

	<p>Л. Тема 5. Заняття 1. Цифрова інформація як доказ у кримінальному процесі. С. Тема 5. Заняття 2. Особливості формування цифрових доказів. Тема 6. Проблеми синхронізації міжнародних та національних механізмів збирання цифрових доказів. Л. Тема 6. Заняття 1. Посилення спроможності документувати докази воєнних злочинів відповідно до українського та міжнародного законодавства. С. Тема 6. Заняття 2. Ідентифікації, збирання, здобуття та збереження електронних (цифрових) доказів. Тема 7. Актуальні проблеми документування воєнних злочинів. Л. Тема 7. Заняття 1. Проблемні аспекти кваліфікації воєнних злочинів. С. Тема 7. Заняття 2. Шляхи підвищення ефективності та оперативності реагування на вчинення воєнних злочинів.</p> <p>Залік</p>
<p>Інформаційні джерела</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text. 2. Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 22, ст.303) від 18 лютого 1992 року № 2135-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text. 3. Закон України “Про судову експертизу” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 28, ст.232). 25 лютого 1994 року № 4038-XII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12. 4. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131) від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text. 5. Кримінальний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88) від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text. 6. Цивільний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-41, 42, ст.492) від 18 березня 2004 року № 1618-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text. 7. Господарський процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 6, ст.56) від 6 листопада 1991 року № 1798-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text. 8. Кодекс адміністративного судочинства України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст.446) від 6 липня 2005 року № 2747-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text. 9. Митний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552) від 13 березня 2012 року № 4495-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text. 10. Кодекс України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122) від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text. 11. Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text. 12. Римський статут Міжнародного кримінального суду від 17.07.1998. Дата ратифікації Україною: 21.08.2024. Дата набрання чинності для України: 01.01.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text. 13. Рекомендації щодо ідентифікації, збирання, здобуття та збереження

електронних (цифрових) доказів, викладені в ДСТУ ISO/IEC 27037:2017 “Інформаційні технології. Методи захисту. Настанови для ідентифікації, збирання, здобуття та збереження цифрових доказів”. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=74978.

14. Протокол Берклі з ведення розслідувань з використанням відкритихцифрових даних. Практичний посібник щодо ефективного використання цифрової інформації у відкритому доступі для розслідування порушень міжнародного кримінального, з прав людини та гуманітарного права / пер. з англ. О. В. Зюзь. Нью-Йорк і Женева : Центр з прав людини Каліфорн. ун-ту, Берклі, Юрид. шк., ООН Упр. Верхов. комісара з прав людини, 2020. 119 с.

Допоміжна

1. Лук’янчиков Б. Є., Лук’янчикова В. Є. Поняття криміналістичного документування. Теоретичні аспекти організації досудового розслідування : матеріали всеукр. науково-практ. конф., м. Харків, 4 груд. 2015 р. Харків, 2015. С. 163–166.

2. Столітній А.В. Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук. Спеціальність 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Дніпро – 2018.

3. Інноваційні методи та цифрові технології в криміналістиці, судовій експертизі та юридичній практиці : матеріали міжнар. «круглого столу» (Харків, 12 груд. 2019 р.) / редкол.: В. Ю. Шепітько (голов. ред.), В. А. Журавель, В. М. Шевчук, Г. К. Авдєєва. – Харків : Право, 2019. – 164 с.

4. Саковський А. А., Климчук М. П. Особливості документування кримінальних правопорушень, пов’язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та їх аналогів. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2019. № 2. С. 49–58.

5. Використання електронних (цифрових) доказів у кримінальних провадженнях. [Текст] : метод. реком. / [М. В. Гуцалюк, В. Д. Гавловський, В. Г. Хахановський та ін.] ; за заг. ред. О. В. Корнейка. – Вид. 2-ге, доп. – Київ : Вид-во Нац. акад. внутр. справ, 2020. – 104 с.

6. Алієв Р.В. Цифрова криміналістика в сучасному кримінальному процесі України. Актуальні питання криміналістики та судової експертизи в умовах воєнного стану [Текст] : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 3 липня 2024 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. 431 с. С. 107-112.

«Правила гри»

З боку викладача:

- забезпечення потреб та запитів здобувачів;
- подання актуального й необхідного матеріалу;
- наповнення дистанційного курсу на платформі Moodle;
- дотримання андрогогічної справедливості, норм та принципів андрогогічної етики, відкритість і щирість у спілкуванні;
- забезпечення позитивної й творчої атмосфери на навчальних заняттях.

З боку здобувача:

- готовність навчатися, розвиватися і змінюватися;
- відвідування навчальних занять;
- опрацювання лекційного матеріалу;
- якісна підготовка до семінарських занять;
- доброзичливість, відкритість, щирість, готовність до конструктивної

	критики; – оригінальність, креативність, ініціативність; – дотримання академічної доброчесності.
Академічна мобільність	Здобувачу освіти гарантується право на академічну мобільність, яка здійснюється відповідно до угод та меморандумів про наукову та науково-технічну співпрацю із закладами НАН України, ВВНЗ, військовими навчальними підрозділами ЗВО та науковими організаціями. А також відповідно до угод про співпрацю із закордонними військовими ЗВО, доступом до спільних освітньо-наукових проєктів (ERASMUS+, DEEP UKRAINE Programme), та залученням до міжнародних конференцій.
Додатково	Детальнішу інформацію про “Сучасні проблеми документування воєнних злочинів” наведено в робочій програмі навчальної дисципліни.